

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державна установа «Центральний методичний кабінет підготовки молодших спеціалістів» МОЗ України

ПОГОДЖЕНО

Директор Державної установи
«Центральний методичний кабінет
підготовки молодших спеціалістів
МОЗ України»

Т.І. Чернишенко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Директора Департаменту
кадрової політики, освіти, науки
та запобігання корупції МОЗ
України

О.П. Волосовець

ЛАТИНСЬКА МОВА

ПРОГРАМА

для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів
I—III рівнів акредитації за спеціальністю
5.12020101 «Фармація»

Київ
2011

ЛАТИНСЬКА МОВА

Укладачі:

А.І. Єгорова — викладач вищої категорії Коледжу Національного фармацевтичного університету;

Г.Д. Гоженко — викладач-методист, викладач вищої категорії Житомирського базового фармацевтичного коледжу ім. Г.С. Протасевича;

В.М. Обухова — викладач-методист, викладач вищої категорії Житомирського базового фармацевтичного коледжу ім. Г.С. Протасевича;

А.Є. Мартиненко — викладач II категорії Коледжу Національного фармацевтичного університету.

Програму розглянуто та схвалено на засіданні науково-методичної комісії з фармації Міністерства освіти, молоді та спорту України 13.10.2011 р., протокол № 5.

Рецензенти:

Є.І. Світлична — канд. філол. наук, доцент, завідувач кафедри українознавства і латинської мови Національного фармацевтичного університету;

О.В. Бойко — голова циклової комісії іноземних мов Черкаського медичного коледжу;

Н.І. Милова — викладач вищої категорії Криворізького медичного коледжу;

Т.С. Шмагайло — викладач вищої категорії Криворізького медичного коледжу;

В.І. Лісіна — викладач вищої категорії Харківського медичного коледжу № 2.

© МОЗ України, 2011

© ВСВ “Медицина”, 2011

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальну програму з дисципліни “Латинська мова” складено для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів I—III рівнів акредитації за спеціальністю 5.12020101 “Фармація” відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти — ОКХ і ОПП, затверджених МОН України і МОЗ України в 2011 р., та навчальних планів 2011 р.

Головною метою вивчення дисципліни “Латинська мова” в медичних та фармацевтичних навчальних закладах I—III рівнів акредитації із спеціальності “Фармація” є підготовка майбутніх фахівців до розуміння сучасної медичної і фармацевтичної термінології, орієнтування в численній кількості фармацевтичних та медичних термінів, утворених з латинських та грецьких слів, коренів, префіксів і суфіксів, розуміння їх і правильного використання. Для цього студенти мають оволодіти загальними принципами побудови цих термінів.

Викладання латинської мови повинно бути тісно інтегровано із навчальними дисциплінами професійної підготовки, зокрема з такими, як технологія ліків, фармакологія, фармакогнозія, фармацевтична хімія тощо.

Уже на перших заняттях необхідно приділяти увагу формуванню навичок швидкого читання і грамотного написання фармацевтичних термінів, тому на кожному занятті студенти мають запам’ятовувати 15—20 термінів.

Вивчення морфології повинно стати базою оволодіння фармацевтичною термінологією. Основними темами морфології є “Іменники” та “Прикметники”.

Тема “Дієслово” значно скорочена: вивчається лише для засвоєння стандартних рецептурних формулювань, в яких дієслово вживається у наказовому і може вживатися в умовному способах. Дієвідмінювання розглядається тільки у 3-й особі однини та множини активного і пасивного станів у теперішньому часі дійсного способу. Умовний спосіб дієслова слід вивчати лише як форму, що використовується в рецептурних виразах замість наказового способу і у виразах з дієсловом *fio, fieri*. Форма дієслова “бути” в 3-й особі однини та множини розглядається для розуміння афоризмів і нескладних спеціальних текстів.

Під час вивчення теми “Іменники” потрібно систематично домагатися якісного засвоєння форм називного і родового відмінків, найуживаніших у термінології. Слід звернути увагу на неузгоджене означення в латинській мові, яке виражається іменником у родовому відмінку, переклад його українською мовою, постановку неузгодженого означення після іменника, що його означає, вживання неузгодженого означення в назвах настоянок, екстрактів, ароматних вод, сировини тощо.

Вивчення іменників I, II, IV і V відмін труднощів у студентів не викликає, на відміну від іменників III відміни. Саме тому необхідно акцентувати увагу на особливостях цієї групи іменників: їх рівноскладовості і не рівноскладовості, типів відмінювання, словникової форми. Вивчати іменники цієї групи слід не за типами відмінювання, а за родами, запам’ятовувати найуживаніші слова у називному та родовому відмінках. Звернути увагу на хімічну номенклатуру, а саме — на назви солей оксигеновмісних кислот.

Тему “Рецепт. Структура рецепта. Латинська частина рецепта” бажано вивчати після тем “Дієслово”, “Іменники I і II відмін”, “Прикметники I групи”, коли студенти матимуть певний обсяг знань і запас термінів для перекладу рецептів з латинської мови українською і навпаки. Виписування латинської частини рецепта на різні лікарські форми слід розглядати на кожному занятті:

— прописування рецептів на тверді лікарські засоби;

- прописування рецептів на м'які лікарські засоби;
- прописування рецептів на рідкі лікарські засоби.

Значні труднощі для студентів становить узгодження прикметників з іменниками, тому слід звертатися до алгоритму узгодження.

Хімічну номенклатуру бажано вивчати після теми прикметники I групи (назви кислот, оксидів і солей безоксигенових кислот) і при вивченні іменників III відміни (назви солей оксигеновмісних кислот).

Фармацевтичну термінологію (фармакологічну, ботанічну, фармакогностичну, латисько-грецькі дублети) варто розглядати під час вивчення кожної відміни іменників або групи прикметників. Це дасть змогу активно запам'ятовувати терміни і користуватися ними.

Прислівники та займенники вивчають як лексичні одиниці у фразеологізмах, а не як граматичні теми.

Під час вивчення теми "Числівники" слід приділити увагу числівникам-префіксам, що вживаються в хімічній номенклатурі та трапляються у назвах лікарських засобів як словотворчі елементи.

Теми "Прийменники" та "Сполучники" можна вивчати з темою "Іменник", починаючи з іменників I відміни.

У процесі навчання слід звертати увагу не лише на професійне значення латинської мови, а й на загальнокультурне. Для цього на кожному занятті бажано проводити аналогію з українською мовою, читати й робити граматичний аналіз латиських афоризмів, прислів'їв, запам'ятовувати їх.

Після вивчення навчальної дисципліни **студенти повинні знати:**

- латинський алфавіт;
- правила читання букв і буквосполучень;
- основи граматики, необхідні для опанування фармацевтичною термінологією;
- 600—700 слів (з розрахунку 20—30 слів на кожному занятті), що складають фармацевтичні терміни;
- граматичну структуру латинської частини рецепта;
- рецептурні вирази та спеціальні формулювання, що є в рецептах;
- 30—40 афоризмів.

Студенти повинні вміти:

- читати й правильно писати фармацевтичні терміни, виписувати латинську частину рецепта;
- перекладати з української мови латинською та з латинської українською фармацевтичні терміни, рецепти (зі скороченнями і без скорочень);
- розпізнавати в складі назв лікарських засобів терміноелементи і пояснювати їх значення;
- користуватися сучасною латинською фармацевтичною термінологією.

Студенти мають бути поінформовані про:

- історію розвитку латинської мови, її роль у світовій культурі та сучасній фармацевтичній термінології;
- історію рецепта та його значення як медичного, юридичного та господарського документа;
- історію ботанічної та фармацевтичної термінології лікарських рослин.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Загальний обсяг	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Вступ	1	1	
	<i>Розділ 1. Фонетика</i>	3	3	
	<i>Розділ 2. Морфологія</i>			
2	Дієслово	8	4	4
3	Іменники			
3.1	Іменники I відміни. Неузгоджене означення	8	4	4
3.2	Іменники II відміни	4	4	
	<i>Розділ 3. Прикметники</i>			
4	Прикметники I групи	8	4	4
4.1	Іменники III відміни	12	8	4
5	Прикметники II групи. Ступені порівняння прикметників	12	8	4
5.1	Іменники IV та V відмін	4	4	
	<i>Розділ 4. Числівники. Прислівники і займенники в рецепті. Сполучники і прийменники</i>	4	4	
	<i>Розділ 5. Рецепт. Структура і форма</i>	8	4	4
	<i>Розділ 6. Хімічна номенклатура латинською мовою</i>	8	4	4
	<i>Розділ 7. Ботанічна та фармакогностична термінологія</i>	8	4	4
	<i>Розділ 8. Фармакологічна номенклатура</i>	10	4	6
	<i>Розділ 9. Медична термінологія</i>	10	4	6
	<i>Самостійна робота</i>	44		44
	Усього	108	64	44

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ЗМІСТ

Тема 1. Вступ

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Латинська мова, походження, розвиток. Коротка історична довідка. Внесок латинської та грецької мов у створення медичної та фармацевтичної термінології. Роль латинської мови в світовій культурі, у сучасній медичній та фармацевтичній освіті.

Практичні навички:

- знати про роль латинської мови в розвитку світової культури та в медичній й фармацевтичній термінології;
- знати про етапи розвитку латинської мови, її зв'язок зі старогрецькою;
- знати, що таке термін.

Розділ 1. Фонетика

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Латинський алфавіт. Класифікація звуків (голосні, приголосні, дифтонги), їх вимова. Особливі випадки вимови приголосних. Дифтонги. Буквосполучення приголосних з голосними: *ngu, qu, ti*. Диграфи у словах грецького походження: *ch, th, ph, rh*, їх вимова. Грецькі слова і корені з диграфами.

Склад слова. Поділ слів на склади. Довжина передостаннього складу в латинських словах. Наголос.

Практичні навички:

- знати латинський алфавіт;
- знати правила вимови голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів з придиховим “*h*” та буквосполучень голосних з приголосними (*ngu, qu, ti*), уміти їх вимовляти;
- знати правила наголосу в латинських словах та визначати довжину передостаннього складу, ставити наголос;
- правильно читати і писати латинські та греко-латинські терміни з буквою “*u*”, дифтонгами і диграфами.

Розділ 2. Морфологія

Тема 2. Дієслово

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Грамматичні категорії дієслова: час, особа, стан, спосіб. Інфінітив. Визначення основи теперішнього часу дієслова. Чотири дієвідміни, їх визначення. Словникова форма дієслова.

Наказовий спосіб. Утворення наказового способу однини та множини. Дієслівні форми наказового способу, що застосовуються в рецептурі.

Форми 3-ї особи однини та множини в теперішньому часі дієслова “*esse*” (бути).

Утворення форм 3-ї особи однини та множини пасивного стану умовного способу і використання його замість наказового способу в рецептурних виразах.

Дієслово “*fio, fiēri*” (форми 3-ї особи однини та множини умовного способу) та вживання його в рецептурних виразах. Назви лікарських форм латинською мовою.

Рецептурні скорочення дієслів.

Практичні навички:

- знати словникову форму дієслів;
- знати правила утворення наказового способу однини та множини дієслів;
- знати основні рецептурні вирази з дієсловами, що вживаються в наказовому способі;
- знати закінчення 3-ї особи однини та множини в теперішньому часі активного та пасивного станів;
- знати форми дієслова “*esse*”, в теперішньому часі 3-ї особи однини та множини;
- утворювати форми наказового способу однини й множини та використовувати їх у рецептах;
- утворювати вирази з дієсловом “*fio, fiēri*” і використовувати їх у рецептах;
- перекладати речення з дієсловом “*esse*” (бути), а також з дієсловами у 3-й особі однини та множини теперішнього часу активного та пасивного станів.

Тема 3. Іменники

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

3.1. Іменники I відміни. Неузгоджене означення

Грамаатичні категорії іменників: рід, число, відмінок.

П'ять відмін іменників у латинській мові та їх визначення за закінченнями родового відмінку однини. Словникова форма іменника.

I відміна іменників. Основні ознаки іменників першої відміни: рід, закінчення родового відмінку однини. Словникова форма. Винятки щодо роду іменників першої відміни. Відмінкові закінчення. Алгоритм відмінювання. Вживання іменників першої відміни в називному, родовому відмінках однини та множини. Вживання іменників першої відміни з прийменниками.

Неузгоджене означення, переклад українською мовою, вживання неузгодженого означення в назвах лікарських засобів (настоянок, екстрактів тощо).

Практичні навички:

- знати категорії іменника;
- знати назви відмінків;
- знаходити основу іменників;
- визначати відміну іменників за словниковою формою;
- утворювати форми іменників першої відміни в родовому, знахідному та орудному відмінках однини та множини за алгоритмом відмінювання;

- утворювати фармацевтичні терміни з неузгодженим означенням і перекладати їх українською мовою;
- утворювати форми іменників І відміни з прийменниками.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

3.2. Іменники II відміни

Іменники II відміни, основна ознака, рід іменників II відміни. Винятки щодо роду іменників II відміни. Словникова форма. Основа іменників II відміни. Відмінкові закінчення іменників II відміни. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду на “-er”.

Особливості відмінювання іменників середнього роду II відміни.

Назви препаратів, іменників середнього роду II відміни латиською мовою, їх переклад українською мовою.

Вживання іменників II відміни у фармацевтичній термінології.

Практичні навички:

- знати ознаки іменників II відміни, словникову форму, відмінкові закінчення називного та родового відмінків однини та множини;
- визначати іменники II відміни за словниковою формою, рід іменників;
- визначати основу іменників II відміни;
- утворювати форми родового, знахідного та орудного відмінків однини і множини, а також з прийменниками;
- читати і писати назви фармацевтичних термінів, прописувати їх в рецептах.

Розділ 3. Прикметники

Тема 4. Прикметники I групи

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Грамматичні категорії прикметників: рід, число, відмінки. Дві групи прикметників у латинській мові. Родові закінчення. Словникова форма.

Узгоджене означення. Узгодження прикметників з іменниками.

Алгоритм узгодження прикметників з іменниками. Узгодження прикметників I групи з іменниками I та II відмін. Вживання прикметників

I групи в назвах лікарських засобів та прописування їх у рецептах.

Практичні навички:

- знати словникову форму прикметників;
- знати родові ознаки прикметників I групи;
- за алгоритмом узгоджувати прикметники I групи з іменниками I та II відмін;
- утворювати фармацевтичні терміни з прикметниками I групи і форми в родовому, знахідному та орудному відмінках однини та множини.

Тема 4.1. Іменники III відміни

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Іменники III відміни, основні ознаки: рівноскладовість і нерівно складовість іменників III відміни, основа, словникова форма, типи відмінювання іменників III відміни.

Характерні закінчення іменників чоловічого роду III відміни.

Характерні закінчення іменників жіночого роду III відміни.

Характерні закінчення іменників середнього роду III відміни. Відмінювання іменників III відміни в називному, родовому, знахідному та орудному відмінках однини та множини.

Найважливіші винятки щодо роду іменників III відміни.

Особливості відмінювання слів грецького походження на — *(s)is* (типу *dosis*) і на — *ma* (типу *rhizoma*).

Практичні навички:

- знати словникову форму іменників III відміни;
- визначати рід іменників III відміни за закінченням називного відмінку однини;
- визначати основу нерівно складових іменників III відміни;
- вживати назви лікарських засобів з іменниками III відміни в рецептах;
- узгоджувати прикметники I групи з іменниками III відміни.

Тема 5. Прикметники II групи. Ступені порівняння прикметників

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Родові закінчення прикметників II групи в називному та родовому відмінках однини та множини. Узгодження прикметників II групи з іменниками I, II та III відмін.

Ступені порівняння прикметників. Три ступені порівняння прикметників у латинській мові.

Утворення вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників. Закінчення прикметників вищого і найвищого ступенів порівняння в родовому відмінку однини та множини. Вживання ступенів порівняння прикметників у фармацевтичній термінології

Ступені порівняння прикметників, утворені від різних основ.

Практичні навички:

- знати родові закінчення прикметників II групи, словникову форму;
- перекладати фармацевтичні терміни з прикметниками II групи (III відміни) та правильно вживати їх під час прописування латинської частини рецепта.
- знати правила утворення вищого та найвищого ступенів порівняння прикметників;
- вживати ступені порівняння прикметників при утворенні фармацевтичних термінів і прописуванні їх у рецептах.

Тема 5.1. Іменники IV та V відмін

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Основні ознаки іменників IV та V відмін, їх рід. Словникова форма.

Відмінкові закінчення. Відмінювання в називному, родовому, знахідному та орудному відмінках однини та множини.

Ботанічна та фармакогносична номенклатура: назви лікарських рослин та лікарської рослинної сировини.

Назви лікарських зборів та особливості їх прописування в рецепті.

Практичні навички:

- знати словникову форму іменників IV та V відмін;
- за словниковою формою визначати рід та відміну іменників;
- утворювати форми іменників IV та V відмін у родовому відмінку однини та множини;
- узгоджувати прикметники I і II груп з іменниками IV та V відмін;
- вживати фармацевтичні терміни з іменниками IV та V відмін у рецептах;
- прописувати лікарські збори в латиській частині рецепта.

**Розділ 4. Числівники. Прислівники і займенники в рецепті.
Сполучники і прийменники**

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Кількісні та порядкові латиські числівники від 1 до 10, 100, 1000.

Числівники-префікси в хімічній та фармацевтичній термінології.

Прислівники та займенники, що найчастіше трапляються в рецептурі.

Прислівники: *statim, cito, ana, quantum satis, aseptis, forte* тощо (засвоюються як словникові одиниці).

Вирази із займенниками, що вживаються в рецептурі: *pro me, per se, da tales doses, cui adde*.

Прийменники, що вимагають знахідного відмінка (*ad, ante, contra, per*).

Прийменники, що вимагають орудного відмінка (*cum, ex, sine, pro*).

Прийменники, що можуть траплятися з двома відмінками (знахідним й орудним): *in, sub*.

Сполучники, що трапляються в медичних текстах та рецептурі (*et, ut, seu*).

Практичні навички:

- знати найуживаніші латинські та грецькі числівники-префікси;
- знати латинські кількісні та порядкові числівники до 10;
- знати прислівники, займенники та сполучники, що трапляються в рецептах та медичних текстах;
- виділяти латинські та грецькі числівники-префікси у фармацевтичних термінах;
- розуміти й перекладати числівники, займенники, прислівники, прийменники та сполучники в рецептурних формулюваннях.

Розділ 5. Рецепт. Структура і форма

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Рецепт як документ. Структура й форма рецепта. Латинська частина рецепта. Структура рецептурного рядка. Традиційне написання назв препаратів у рецепті у родовому відмінку. Позначення кількості лікарських засобів у рецепті.

Найуживаніші рецептурні скорочення. Додаткові надписи в рецепті.

Читання та написання рецептів, їх переклад з української мови латинською та навпаки.

Практичні навички:

- знати структуру та форми рецептів;
- знати правила прописування латинської частини рецепта;
- читати і перекладати рецепт з латинської мови українською, і навпаки, зі скороченнями та без скорочень;
- прописувати латинську частину рецепта на різні лікарські засоби залежно від зростання їх складності.

Розділ 6. Хімічна номенклатура латинською мовою

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Найважливіші хімічні елементи в назвах лікарських засобів. Назви кислот: неорганічних (оксигеновмісних і безоксигенових) та органічних. Принципи утворення міжнародної латинської номенклатури оксидів, пероксидів, гідроксидів, закисів, складних ефірів. Назви солей безоксигенових кислот.

Практичні навички:

- знати назви хімічних елементів, назви найуживаніших кислот, числівникові префікси, які вживаються в хімічній номенклатурі;
- знати принципи утворення назв, назв оксидів, основ, солей та складних ефірів, назв кислотних та вуглеводневих радикалів;
- уміти утворювати латинські назви оксигеновмісних кислот у нижчому та вищому ступенях окислення, безоксигеновмісних та органічних кислот;
- уміти перекладати назви хімічних сполук з латинської на українську мову.

Розділ 7. Ботанічна та фармакогностична термінологія

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Назви рослин у номенклатурі лікарських засобів. Ботанічні назви родів та видів рослин. Назви лікарської рослинної сировини. Назви алкалоїдів та глікозидів.

Практичні навички:

- знати загальні відомості про ботанічну номенклатуру, граматичні моделі ботанічних назв;
- знати латинські, українські, ботанічні назви рослин, які вивчаються у

курсах медичної ботаніки та фармакогнозії, принципи творення назв ботанічних родин алкалоїдів та глікозидів;

- уміти перекладати латинською мовою назви фармакогностичної рослинної сировини, утворювати назви ботанічних родин, алкалоїдів та глікозидів.

Розділ 8. Фармакологічна номенклатура

Назви різних груп лікарських препаратів: алкалоїдів та їх солей, сульфаніламідних, антибіотиків, глікозидів, вітамінів тощо. Основні греко-латинські словотворчі елементи (терміноелементи) у найменуваннях лікарських засобів та їх значення.

Практичні навички:

- знати загальні відомості про номенклатуру лікарських засобів, способи творення тривіальних (умовних) назв лікарських препаратів, особливості номенклатури вітамінів та полівітамінних комбінованих препаратів, гормональних та ферментних препаратів;
- уміти правильно писати назви препаратів латинською мовою;
- аналізувати структури назв препаратів, виділяти в них частотні відрізки.

Розділ 9. Медична термінологія

Термін як спосіб позначення предмета, явища, стану предмета та його властивостей у певній галузі знань. Способи утворення термінів: суфіксація, префіксація, складання коренів та слів. Словотворчі елементи, що вживаються при створенні медичної та фармацевтичної термінології

Практичні навички:

- знати структуру клінічних термінів;
- знати грецькі суфікси іменників, словотворчі елементи медичної та фармацевтичної термінології.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Правильно читати та писати латинські та греко-латинські терміни.
2. Правильно ставити наголос у латинських словах.
3. Визначати частину слова за словниковою формою (іменник, прикметник, дієслово, прислівник, числівник тощо).
4. Визначати відміну іменників та прикметників, дієвідміну дієслів.
5. Вживати іменники, прикметники, дієслова у фармацевтичних термінах та спеціальних виразах.
6. Правильно прописувати латинську частину рецепта, ставити фармацевтичні терміни в родовому відмінку однини або множини.
7. Розпізнавати в складі фармацевтичних термінів словотворчі елементи та пояснювати їх значення.
8. Утворювати назви кислот, оксидів, солей і застосовувати їх у латинській частині рецепта.
9. Правильно застосовувати в рецепті латинські назви лікарської рослинної сировини.
10. Застосовувати основні скорочення та розшифровувати їх.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Латинський алфавіт.
2. Правила вимови голосних, приголосних і дифтонгів.
3. Правила вимови буквосполучень.
4. Правила постановки наголосу в латинських словах.
5. Рецептурні вирази з дієсловами та вживання їх у рецептах.
6. Іменники I відміни, ознаки, словникова форма, визначення основи, винятки щодо роду іменників I відміни.
7. Неузгоджене означення та його вживання у фармацевтичних термінах.
8. Правила прописування латинської частини рецепта.
9. Іменники II відміни, ознаки, словникова форма, визначення основи, винятки щодо роду іменників II відміни.
10. Назви лікарських засобів, хімічних елементів, оксидів на — *um*; переклад їх українською мовою.
11. Прикметники першої групи, їх ознаки, родові закінчення, узгодження з іменниками; вживання в назвах кислот, складних фармацевтичних термінах (лікарської рослинної сировини, екстрактів, лікарських засобів).
12. Іменники III відміни, ознаки родів, словникова форма, визначення основи, назви солей оксигеновмісних солей, вживання їх при прописуванні в рецепті.
13. Слова грецького походження, іменників III відміни (типу *dosis*, *rhizoma*), вживання їх у фармацевтичних термінах.
14. Прикметники II групи, родові закінчення, узгодження з іменниками, вживання у фармацевтичних термінах.
15. Іменники IV та V відмін, ознаки, словникова форма, прописування зборів у рецептах.
16. Вищий та найвищий ступені порівняння прикметників, родовий відмінок, узгодження з іменниками, вживання у фармацевтичних термінах.
17. Числівники, числівники-префікси, вживання їх у хімічній і фармацевтичній термінології.
18. Прийменники, основні прийменники, що вживаються в рецептурі; знахідний та орудний відмінки однини і множини іменників та прикметників.
19. Основні прислівники, що вживаються в рецептах.
20. Рецептурні вирази з займенниками та сполучниками.

ЛІТЕРАТУРА

Іваницька П. Латинська мова з медичною термінологією: навч. посіб. — К.: Здоров'я, 2000. — 312 с.

Шевченко Є.М. Латинська мова і основи медичної термінології. — К.: Медицина, 2011. — 240 с.